



T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ

ÇARŞAMBA İNSAN VE TOPLUM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ

Tarih Bölümü

Eskiçağ Mısır Tarihi

Orta Krallık

5. Hafta

özenilen üniversite

Kraliyet adı Nebhepetre olan I. Mentuhotep, Eski Krallığın efsanevi kralı Menes'ten sonra ülkeyi birleştiren ikinci kişi olarak Antik Mısır'da büyük bir önem kazanır. I. Mentuhotep ülkenin iki yarısını birleştirmesi nedeniyle Horus adını ikinci kez değiştirir ve 51 yıllık iktidarının geri kalanında "İki Ülke'yi birleştiren" unvanını kullanır. Ülkenin kuzeyi ile yeni merkez Teb arasında daha sıkı ilişkiler kurmak isteyen kral, bir "Aşağı Mısır Müfettişi" atar. Sınırların güvenliği sağlanır, Mısır gemileri değerli kereste getirmek için Biblos'a yeniden sefer yapmaya başlar. I. Mentuhotep, uzun saltanatının sonunda oğlu II. Mentuhotep'e (MÖ 1957-1945) siyasal ve ekonomik istikrara sahip bir devlet, becerikli memurlar ve yetenekli sanatçılar bırakmayı başarır. Yeni kral babasının büyük imar programını devam ettirir, hatta deltayı da kapsayacak şekilde genişletir. 11. Hanedanın son kralı III. Mentuhotep (1945-1938), meşru bir kral olmadığı için sonraki kral listelerine alınmaz. Ancak o da tahta çıkar çıkmaz büyük imar projelerine girişir; Vezir Amenemhet'i, emrine büyük bir ordu vererek Hammamat vadisindeki taşocağına gönderir; vezirin görevi, planlanmakta olan kral mezarı kompleksi için bir lahit yaptırmaktır. Vezir Amenemhet ile 12. Hanedanın kurucusu Amenemhet aynı kişi olmalıdır, ama taht ve hanedan değişimi konusunda güvenilir bilgilere sahip değiliz. Yeni kral ve hanedan kurucusu I. Amenemhet (MÖ 1938-1909) kuvvetle muhtemel olarak "tanrının babası" Senusret ile Elephantine eyalet yöneticileri ailesinden bir kadının oğludur. Mütevazı koşullarda işe başlayan 11. Hanedanın düzenli, istikrarlı bir devlet yapısını yeniden kurmayı başarmasının ardından 12. Hanedanla Mısır'ın ikinci parlak dönemi başlar. 12. Hanedan'ın ilk zamanlarında, ikametgah her yere uzak Teb'den ülkenin eski merkezine taşınır. Doğrudan Memfis'te olmasa bile, Memfis'in 30 kilometre güneyinde, bugünkü el-Lişt köyünün olduğu yerde yeni bir başkent kurulur ve adına «İki Ülke'ye sahip olan Amenemhet» denir. Teb, Aman kültürünün merkezi olmayı sürdürse de 12. Hanedanda siyasal önemini yitirir. I. Amenemhet kendisine bağlı olan eyalet yöneticilerinin ailelerinin makam ve mallarına dokunmaz, ancak diğer eyaletlere yeni "hanedanlar" atar. I. Amenemhet kuzeydeki Asya ve Libya sınırlarının güvenliğini sağlamaya çalışır. Deltanın doğu sınırında, "Hükümdar Surları" diye bilinen surları inşa ettirir; istihkam yapılarından oluşan bu sistemle, Sina yarımadasına giden az sayıdaki geçidin güvenliğini sağlayarak Asyalı Bedevi akınlarını kontrol altına alır. I. Amenemhet'ten sonra tahta oğlu I. Senusret çıkar. Babası gibi I. Senusret (1919-1875) de el-Lişt'e yerleşir. Yeni kral ülkede pek çok imar faaliyetine girişir ve I. Senusret'i imar konusunda ancak 18. Hanedanın büyük kralları gölgede bırakır.

Seçilmiş Kaynakça:

Erik Hornung, Eski Mısır Tarihi

Afet İnan, Eski Mısır Tarih ve Medeniyeti

Ercüment Yıldırım, Nil'in Tanrı Kralları